

Maksuton ehkäisy -hanke Etelä-Pohjanmaa 2022-2023

Maksuton ehkäisy Etelä-Pohjanmaalla tammikuussa 2022

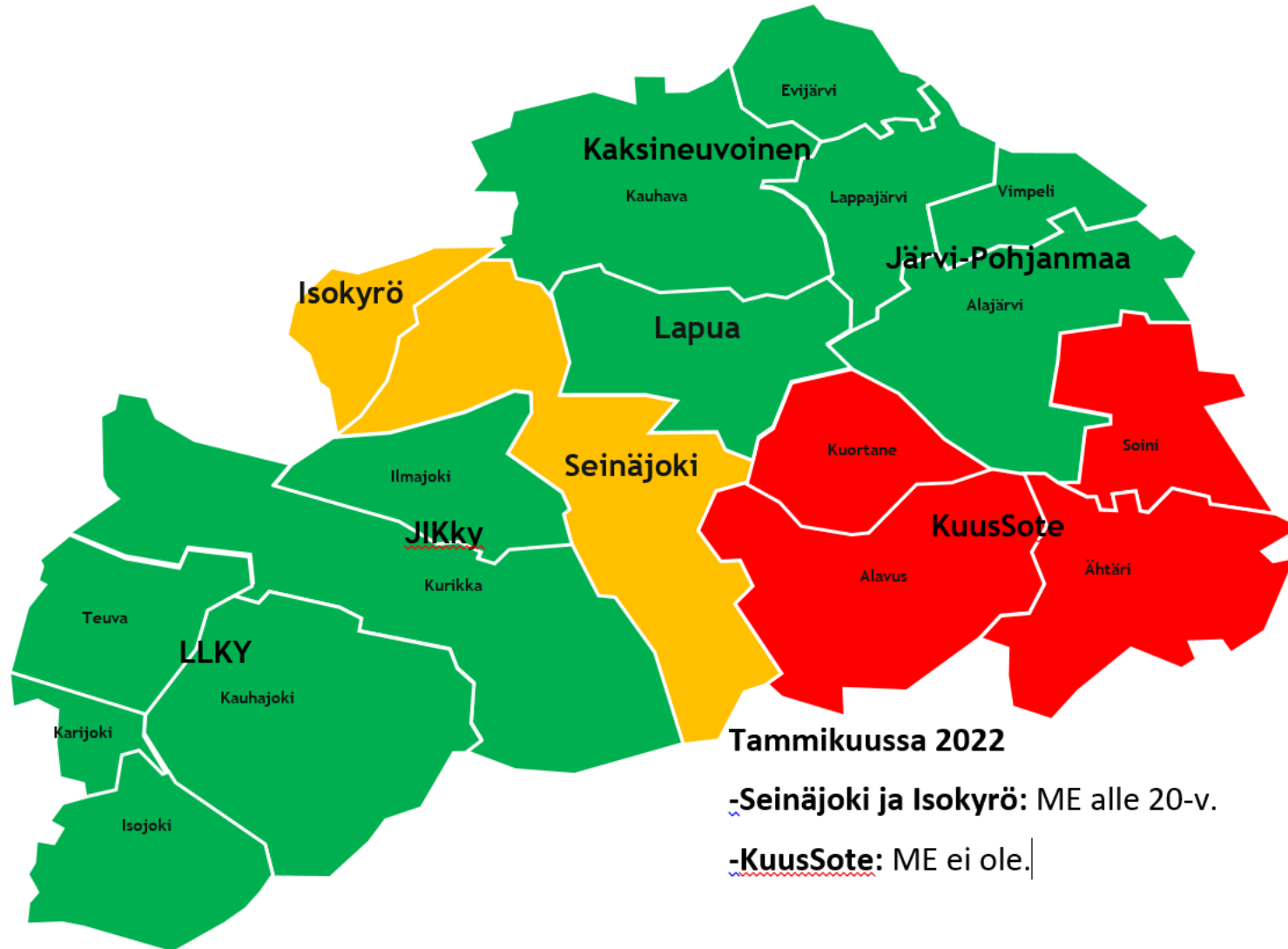
- Ensimmäiset kunnat aloittaneet ME palvelun v. 2017. Seinäjoella palvelu alkanut v. 2020.
- Maksuton ehkäisy on laajasti käytössä E-P:llä alle 25-vuotiaille. Kaikki välineet ovat käytössä.
- Pääsääntöisesti keskitetyt palvelut perhesuunnittelu-neuvoloissa. Osa koulu- ja opiskelija-terveydenhoitajia sekä äitiysneuvolan terveydenhoitajia, jotka tekevät ME hajautettuna palveluna.
- Osaava, motivoitunut henkilökunta.

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Maksuton ehkäisy E-P:llä tammikuussa 2022

Väestö

(Tilastokeskus, 2021)

-Seinäjoki+Isokyrö	69 200
-JIKky (Kurikka ja Ilmajoki)	32 500
-Suupohja (LLKY)	20 900
-Kuus-Sote	20 200
-Järvi-Pohjanmaa	17 300
-Kauhava	15 300
-Lapua	14 200

MITÄ ON TEHTY?

Mitä on tehty?

1 / 2

- **Toiminnan laajeneminen**, askeleita yhtenäisyyteen.
- **Tapaamiset** keväällä eri puolilla aluetta.
- **Tiimi** kerran kuukaudessa.
 - Välitetään infot kansalliselta tasolta.
 - Yhteinen kehittäminen
- **Täydennyskoulutusta kevät&syksy 2022**
Aiheet: Turvallinen seksi, some-tiedottaminen, gynekologiset infektiot
- **Työpaja** ammattilaisille ”Ehkäisyn aloittaminen Etelä-Pohjanmaalla” 7.9.22
Aiheita: valmisteet, aloituksen yhteiset periaatteet, esitiedot, yhtenäiset hoitopolut, seksitautieihin liittyvä neuvonta ja kondomiehkäisy.

Työpaja - Ehkäisyn aloittaminen 7.9.22

- Perhesuunnittelun ammattilaisia 45 ympäri aluetta.

YHTEINEN VALMISTEVALIKOIMA HYVINVOINTIALUEELLA?

Sote-uudistus
Etelä-Pohjanmaa

ME ehkäisypillerivalmisteet 8/2022

Valmisteet	SEINÄJOKI	LAPUA	JIK	KAKSNEUVONEN	Kuus SoTE	LLKY	Järvi-pohja
Desirett-progestiinipilleri	x	x	x	x	x	x	x
Slinda-progestiinipilleri (Ei ENSISIJAISESTI)	x	x	x	x	x	x	x
Gestinyl 20/75 - yhdistelmävalmiste	x	x	x	x	x		x
Gestinyl 30/75 - yhdistelmävalmiste	x	x	x		x	x	x
Dienorette 2/0,03-yhdistelmävalmiste	x	x	x		x	x	x
Daisynelle 20 (Lumivela 150/20)	x			x		x	x
Daisynelle 30	x						
Dizminelle 0,02/3 (Daylette, Diza, Yasminelle)	x	x	x	x	x	x	x
Midiana 0,03/3mg	x	x		x			x
Levesia	x						
Qlaira	x					x	
Zoely	x				x	x	
Vreya	x			x			x
Rigevidoncont 500/30 µg	x						

Millä valmisteilla jatketaan yhdessä?

Mitä on tehty?

2/2

- **Digi ja Chat -palvelut** ovat kehittymässä yhteneväisesti hyvinvointialueelle.
- **Tiedottamista:** blogi, ”Tiedolla, taidolla, tunteella” -digitaalinen E-P:n soteuudistus tapahtuma, Ilkka-Pohjalainen paikallislehti, strateginen ohjausryhmä,
- **Verkostoitumista**
 - E-PSHP naistenpoliklinikka: hoitopolkujen tarkastelu, ME kondomijakelu
 - Opiskelijayhteistyö: SeAMK:n opiskelijayhdistys SAMO.
 - Oppilaitosyhteistyö, 4 opinnäytetyötä käynnissä.

Sote-uudistus

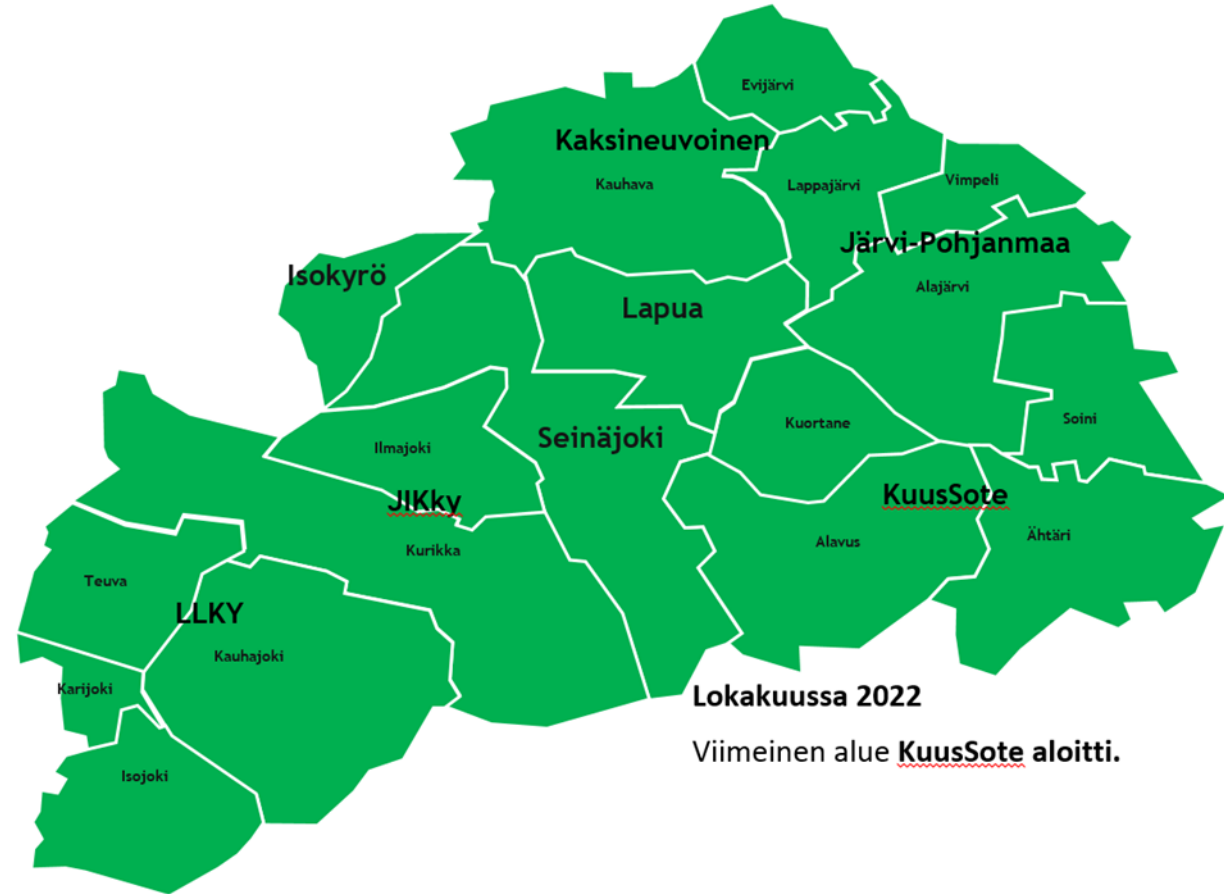
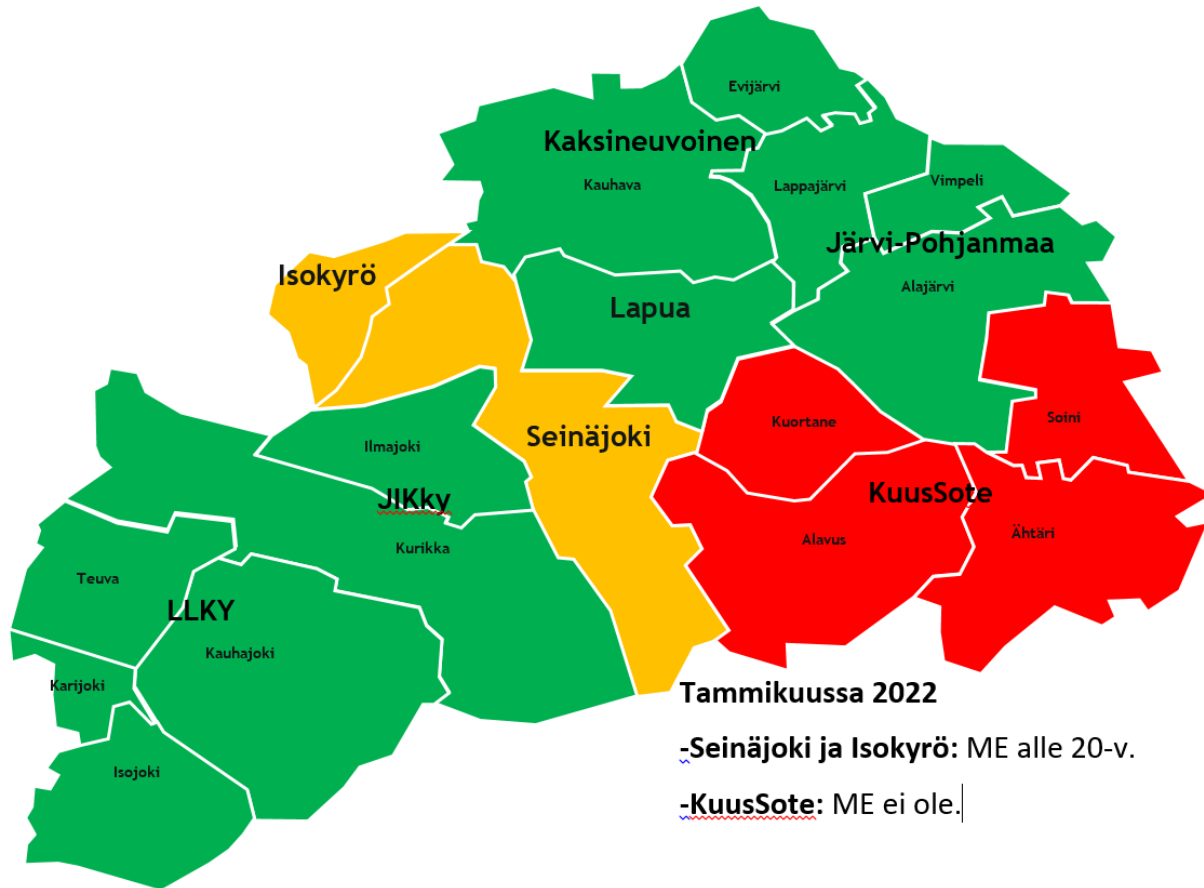
Etelä-Pohjanmaa

MITÄ ON SAATU AIKAAN ?

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille, oman kunnan asukkaille lokakuussa 2022

MITÄ TEHDÄÄN SEURAAVAKSI?

SAAVUTETTAVUUS JA TASAVERTAISUUS

Alueella asuvien,
saman sosiaalisen ympäristön jakavien nuorten ME
ei toteudu tasavertaisesti.

Keskeistä:

ME-palvelun **KOTIPAIKKAEHTO** Etelä-Pohjanmaalla.

Pinnalla

- Ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat/sijoitetut nuoret ja maksuton ehkäisy:

Opiskeluterveydenhuollot kuuluu kunnan järjestää kaikille opiskelijoille huolimatta tämän kotipaikkakunnasta. Tämä on kunnan lakisääteinen tehtävä. Terveydenhuoltolaki 17§: ”Kunnan perusterveydenhuollon on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien lukioiden ja ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.” Samassa kohtaa on kuvattu myös opiskeluterveydenhuollon sisällöt ja kolmannessa momentissa on mm. seksuaaliterveyden edistäminen: ”perusterveydenhuollon terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto”.

STM: En näe mahdollisena, että kunnat voisivat rajata maksuttoman ehkäisyn ulkopuolelle ulkopaikkakuntalaisia, oman kunnan alueen oppilaitoksessa opiskelevia. Tämä silloinkin jos myös kotipaikkakunnalla maksuton ehkäisy olisi saatavilla. Käytännössä opiskelija voi itse valita, hakeeko hän maksuttoman ehkäisyn kotikunnastaan vai opiskelupaikkakunnalta. Hänellä on oikeus molempiin. Tämä on sama kuvio kuin muidenkin opiskelijoiden sote-palvelujen kohdalla.

Myös sijoitetuille nuorille maksuton ehkäisy tulee turvata. Se miten kuntien keskinäiset laskutusjärjestelyt hoidetaan, lienee kuntien oma asia.

Kotipaikkaehdon seurauksia

- Ulkopaikkakuntalaisia opiskelijoita ohjataan hakemaan maksuton valmiste omalta kotipaikkakunnaltaan. Tämä riippumatta kotipaikan sijainnista.
 - **ME saaminen hankalaa, viivästyy tai estyy!**
 - **Opiskelijoiden ME ei toteudu tasavertaisesti!**
- Ulkopaikkakunnalta **sijoitetun nuoren ME hankalaa, viivästyy tai ei toteudu** kaikissa paikoissa!

Ristiriidassa mm. osallisuuden edistämisen periaatteen, seksuaalioikeuksien, lasten oikeuksien sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltolakien kanssa!

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Opiskelijoiden maksuttoman ehkäisyn (ME) palvelu Etelä-Pohjanmaalla

E-väline	KOULULAINEN OPISKELIJA -kotikuntalainen	KOULULAINEN OPISKELIJA -EI kotikuntalainen !	AMK-opiskelijat YTHS -kotikuntalainen	AMK-OPISKELIJAT YTHS -EI kotikuntalainen !
Pilleri Rengas Laastari	MAKSUTON	ME-valmiste kotikunnasta. Resepti + 3 kk aloituspakkaus maksutta.	MAKSUTON julkisessa palvelussa	ME-valmiste kotikunnasta. tai Resepti YTHS:n sähköisestä palvelusta tai Resepti + 3 kk aloituspakkaus maksutta julkisesta palvelusta
Kierukka Kapseli	MAKSUTON	ME-valmiste kotikunnasta. Resepti ja asennus julkisella maksutta.	MAKSUTON julkisessa palvelussa	ME-valmiste kotikunnasta. ja asennus ohjataan julkiseen palveluun. Tarvit. Resepti. ONKO RESURSSEJA??????
Kondomi	MAKSUTON	MAKSUTON/ ohjataan hakemaan kotikunnasta	MAKSUTON	?

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Opiskelijoiden maksuttoman ehkäisyn järjestäminen yhdenmukaiseksi E-P:lle vaatii lisäresursseja.

HV-alueen johtoa ja lääkäriesimiehiä tiedotettu. Resurssien hankkimisen aloittamisesta sovittu.

KuusSoTe tarjoaa palvelun E-P:llä ensimmäisenä ilman kotikuntaehtota.

Sote-uudistus
Etelä-Pohjanmaa

Seksitaudit pyrkivät lisääntymään - klamydiatartunnat painottuvat nuoriin ja nuoriin aikuisiin.

Ilkka-Pohjalainen Keskiiviikkoa 26. lokakuuta 2022

Uutiset 7

Seksitautien määrä kasvussa

Seinäjoki, Vaasa
Piia Saarenketo

Seksitautien määrät ovat nousussa koko maassa. Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla suunta on samanlainen.

Esimerkiksi tippuritartuntoja todettiin koko maassa viime vuode aikana 508, lokakuun puolivälissä jo 710. Kuppitartuntoja oli todettu lokakuun puoliväliin mennessä jo 281, kun koko viime vuonna tartuntoja.

Yleisimmän sukupuolitaudin, klamydian, tartuntamäärät ovat suunnilleen viime vuoden tasolla. Lokakuussa tartuntoja oli todettu koko maassa 13 213 kappaletta.

Myös HIV-tartunnat ovat kasvaneet. Tämän vuoden aikana on todettu jo 220 tartuntaa, kun viime vuoden lukema oli 152.

Perhesuunnitteluneuvolasta voi tilata maksuttoman sukupuolitautilien kotit

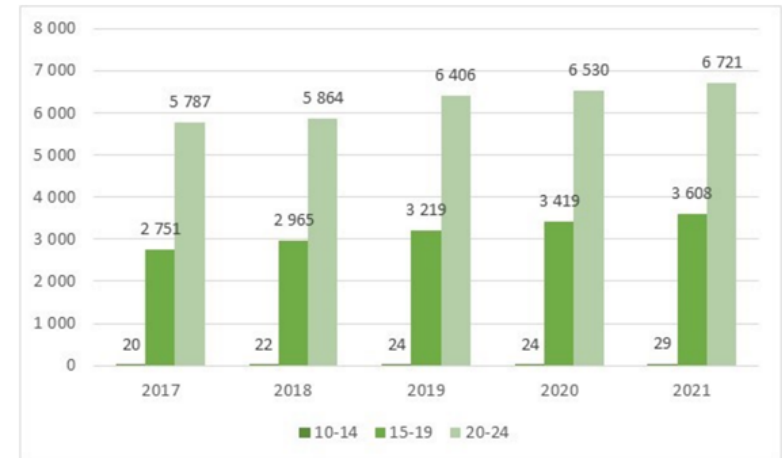
Seksitaudit Pohjalaismaakunnissa

Tippuri	2015	2021	2022
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	1	2	11
Vaasan sairaanhoitopiiri	7	9	7
Koko maa	281	508	710
Klamydia			
Etelä-Pohjanmaa	365	559	485
Vaasa	274	335	290
Koko maa	13677	16768	13213
Kuppa eli syfilis			
Etelä-Pohjanmaa	1	1	5
Vaasa	10	0	8
Koko maa	248	169	281
HIV			
Etelä-Pohjanmaa	3	1	12
Vaasa	5	3	7
Koko maa	174	152	220

Lähde: THL

Grafikka: Mikko Kiero

Nuorten klamydiatartunnat 2017-2021

ravintolasulut päättyivät.

Kärnä muistuttaa, että kondomi on ainoa tapa suojautua seksitaudeilta.

- Alle 25-vuotiaille tarjottu ilmainen ehkäisy on saattanut omalta osaltaan vaikuttaa seksitautien tartuntamääriin. Helposti ajatellaan, että kun ehkäisy on kunnossa, ei muuta suojautumista tarvita. Kondomin käyttö on kuitenkin erittäin tarpeellista. Jos epäilee itsellään seksitartuntaa niin kannattaa hakeutua tutkimuksiin matkalalla kynnyksellä.

Kodomit kuuluvat ME, mutta jakelu vaihtelee alueella. Jakelu yhtenäistettävä! Kotikuntaehto poistettava!

Pohjanmaan hyvinvointialue

MUITA HAASTEITA

- Seksuaalineuvonta ei ole kaikkien saatavilla.
 - ORGANISOIDAAN PARHAILLAAN
 - Digi- ja Chat -palvelut kehittymässä...
- Nuori ei pääse palveluun itsenäisesti esim. kun terveysasema puuttuu omasta kunnasta.
 - JALKAUTUMINEN KOULUILLE/ KOULU-TH LAAJEMPI TYÖNKUVA?
 - Digi- ja Chat -palvelut kehittymässä...
- Tyttöjen lisäksi muiden sukupuolien palvelun tavoitettavuudessa parannettavaa.
 - OPISKELIJATERVEYDENHUOLLON JA PERHESUUNNITTELU-NEUVOLOIDEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN ?
 - Digi- ja Chat -palvelut kehittymässä...
- Koulutustarpeet ensivuodelle? Ja muita haasteita...

KIITOS!

Jaana Loukasmäki, kättilö

